

Gripa

Ieteikumi grūtnieču un bērnu vakcinācijai pret gripu 2019.-2020. gada sezonā (Ārstniecības personām)

I Vakcinējamās grupas

Atbilstoši Ministru kabineta 2000. gada 26. septembra noteikumiem Nr. 330 "Vakcinācijas noteikumi" (turpmāk – **Vakcinācijas noteikumi**), valsts apmaksā vakcināciju pret gripu:

- bērniem no 6 mēnešu līdz 23 mēnešu vecumam (ieskaitot) vakcinācijas kalendāra ietvaros,
- grūtniecēm. [1]

Arī turpmāk valsts kompensē vakcināciju 50% apmērā personām vecumā no 65 gadiem, pieaugušajiem un 100% apmērā bērniem no 24 mēnešu līdz 18 gadu vecumam, kuri pieder veselības riska grupām. Ministru kabineta noteikumi pieejami **SEIT** [2]. Plašāk par kompensācijas kārtību lasiet Nacionālā veselības dienesta mājas lapā sadaļā "**Kompensācijas kārtība**".

II Vakcīna

- Vakcinācijai 2019.-2020. gada sezonā Latvijā izmanto nedzīvas četrvērtīgas vakcīnas, kuras satur divus *A tipa* gripas un divus *B tipa* gripas vīrusu antigēnus.
- Vakcīnas sastāvs atbilst Pasaules Veselības organizācijas rekomendācijām 2019.-2020. gada gripas sezonai ziemeļu puslodē.
- Bērnu no 6 mēnešu līdz 23 mēnešu vecumam (ieskaitot) un grūtnieču vakcinācijai valsts iepirkumā ir iegādāta un vakcinācijas iestādēm atbilstoši pasūtījumam tiek piegādāta "Sanofi Pasteur" (Francija) ražota pretgripas vakcīna *VaxigripTetra*.
- Vakcīnas *VaxigripTetra* piegādes vakcinācijas iestādēm nodrošinās SIA "Vakcīna".
- Pirms vakcinācijas aicinām iepazīties ar **vakcīnas lietošanas instrukciju**. [3]
- Vakcīna tiek piegādāta 0,5 ml suspensija injekcijām pilnšļircē. To nedala.
- Gan bērniem, gan pieaugušiem ievada pilnu vakcīnas devu (0,5 ml).
- Vakcīna *VaxigripTetra* jāuzglabā ledusskapī temperatūrā +2°C - +8°C. Vakcīnu nedrīkst sasaldēt, šļirce ar vakcīnu jāuzglabā iepakojumā, lai to pasargātu no gaismas.
- Papildus informācija par vakcīnas *VaxigripTetra* piegādes līguma nosacījumiem pieejama **ŠEIT**. [4]

III Vakcinācija

- Bērnu un grūtnieču vakcinācijai vai tās plānošanai ieteicams izmantot jebkuru pacienta vizīti.
- Organisma aizsardzība pret gripu izveidojas 2-3 nedēļu laikā pēc vakcinācijas.
- Nedzīvu vakcīnu pret gripu var ievadīt kopā ar citām nedzīvām (piemēram, vakcīna pret pneimokoku infekciju) vai dzīvām vakcīnām (piemēram, vakcīna pret masalām, masaliņām un epidēmisko parotītu).³
- Ja vakcīnas nav ievadītas vienlaikus, vakcināciju pret gripu var veikt jebkurā laikā pirms vai pēc citas vakcinācijas – nav nepieciešams ievērot intervālus.
- Vienlaicīgas vairāku vakcīnu ievadīšanas gadījumā injekcija jāveic dažādās ķermeņa vietās.
- Intramuskulāri vakcīnu bērniem ieteicams ievadīt augšstilba antero-laterālā daļā, bet pieaugušajiem deltveida muskulī.
- Pirms lietošanas vakcīnai jāļauj sasniegt istabas temperatūru, vakcīna jāsakrata un jāpārlicinās, ka suspensija ir viendabīga (nav piemaisījumu).
- Pēc vakcinācijas ļoti bieži var novērot tādas reakcijas kā sāpes injekcijas vietā, pietūkumu, apsārtumu, galvassāpes, nespēku, mialģiju, bērniem uzbudināmību, bieži arī ķermeņa temperatūras paaugstināšanos.
- Ja pēc vakcinācijas ir aizdomas, ka pacientam ir kāda vakcinācijas izraisīta komplikācija, nepieciešams ziņot Slimību profilakses un kontroles centram (turpmāk - SPKC) Ministru kabineta **noteiktajā kārtībā** [5], aizpildot veidlapu Nr.58/u "**Steidzamais paziņojums par infekcijas slimību, infekcijas slimības izraisītāja konstatēšanu, rezistentu mikroorganismu izdalīšanu un vakcinācijas izraisītu komplikāciju (blakusparādību)**" [6]. Veidlapa pieejama **SEIT**.
- Vakcinācijas iestādē jābūt pieejamiem anafilakses terapijas līdzekļiem. [7]
- Vakcinācijas faktu atzīmē medicīniskajā dokumentācijā un pacienta potēšanas pasē.
- Ja grūtniece vai bērns no 6 līdz 23 mēnešu vecumam (ieskaitot) likumīgais pārstāvis, neskatoties

uz skaidrojošo darbu, tomēr atsakās no vakcinācijas, saskaņā ar Vakcinācijas noteikumu 28. punktu ārstniecības persona noformē rakstisku atteikumu ar personas parakstu un pievieno to pacienta medicīniskajai dokumentācijai.^[8]

IV Bērnu no 6 mēnešu līdz 23 mēnešu (ieskaitot) vecumam vakcinācija

- Bērnu vakcināciju plāno un organizē ģimenes ārsts.
- Bērnu vakcinācijai jāievada pilna vakcīnas deva (0,5 ml).
- Iepriekš nevakcinētiem bērniem jāievada divas pilnas vakcīnas devas (0,5 ml).⁷
- Valsts apmaksātas ir abas vakcīnas devas, arī tad, ja otra deva jāievada 24 mēnešu vecumā.
- Vakcināciju var veikt kopā ar jebkuru citu vakcinācijas kalendārā iekļauto vakcināciju vai atsevišķi.
- Vakcinācijas faktu ieraksta pacienta medicīniskajā dokumentācijā un pacienta potēšanas pasē.

V Grūtnieču vakcinācija

- Pretgripas vakcinācija grūtniecības laikā ir drošs gripas profilakses pasākums grūtniecēm, un to apstiprina Pasaules Veselības organizācija ^[9] un uz to ir norāde vakcīnas *VaxigripTetra* lietošanas instrukcijā.⁷
- Vakcinācija ir droša jebkurā grūtniecības trimestrī.
- Vakcinācija grūtniecības laikā pasargā jaundzimušo no saslimšanas ar gripu no dzimšanas brīža līdz 6 mēnešu vecumam.⁷
- Grūtnieci par vakcinācijas nepieciešamību informē ģimenes ārsts vai ginekologs.
- Ģimenes ārsts grūtnieces vakcināciju organizē, ievērojot tos pašus principus, kā plānojot citas valsts apmaksātas bērnu un pieaugušo vakcinācijas.
- Ginekologs nosūta grūtnieci vakcinācijas veikšanai pie ģimenes ārsta:
  - noformē veidlapu Nr. 027/ "Izraksts no stacionārā/ambulatorā pacienta (vajadzīgo pasvītrot) medicīniskās kartes" vai izdara ierakstu Mātes pasē (veidlapa Nr.113/u) ^[10];
  - aicina iepriekš sazināties ar ģimenes ārstu, lai informētu par vēlmi vakcinēties, noskaidrotu vakcīnas pieejamību un vienotos par vakcinācijas laiku;
  - izdara ierakstu pacientes medicīniskajā dokumentācijā.
- Ja ginekologa prakse atrodas ārstniecības iestādē, kura nodrošina valsts apmaksātu vakcināciju:
  - ginekologs vienojas par vakcinācijas veikšanas kārtību ārstniecības iestādē un savlaicīgi informē par nepieciešamo vakcīnas devu skaitu;
  - noformē veidlapu Nr. 027/ (Izraksts no stacionārā/ambulatorā pacienta (vajadzīgo pasvītrot) medicīniskās kartes) vai izdara ierakstu Mātes pasē;
  - izdara ierakstu pacientes medicīniskajā dokumentācijā un pacienta potēšanas pasē.
- Ja ārstniecības iestāde atbilst Vakcinācijas noteikumu prasībām un spēj ievērot vakcīnas uzglabāšanas prasības, tā var Vakcinācijas noteikumos noteiktajā kārtībā veikt valsts apmaksātas vakcīnas pret gripu pasūtījumu SPKC.

VI Vakcīnas pasūtīšanas kārtība

- Vakcinācijas iestādes vakcīnu plānošanu un pasūtīšanu veic atbilstoši **Vakcinācijas noteikumiem** ^[11].
- Vakcīnu pasūtījumu un atskaiti iesniedz SPKC līdz katra mēneša piektajam datumam, izmantojot Vakcinācijas noteikumu 3. pielikuma veidlapu „Iedzīvotāju imunizācijas pārskata un vakcīnu pasūtījuma veidlapa” (12. A tabula “Vakcīnas atlikums un pasūtījums”). Veidlapa pieejama **ŠEIT**.¹²
- Gatavojot vakcīnu pasūtījumus, jāņem vērā vakcinējamo personu skaits un vakcīnu atlikums vakcinācijas iestādē.

Piemērs. Vakcinācijas iestādē ir atlikušas 2 devas bērnu vakcinācijai un 1 deva grūtnieču vakcinācijai. Papildus, nākamajam mēnesim vakcinācijas veikšanai, nepieciešamas 15 devas bērniem un ir ieplānota vienas grūtnieces vakcinācija.

12.A. Vakcīnas atlikums un pasūtījums

Vakcīnas nosaukums	Rindas numurs	Atlikums (deva)	Pasūtījums (deva)
A	B	01	02
Vakcīna pret gripu 6-23 mēnešus (ieskaitot) vecu bērnu vakcinācijai	1	2	15
Vakcīna pret gripu grūtnieču vakcinācijai	2	1	

Kopā	3	3	15
------	---	---	----

- Nepieciešamības gadījumā iespējams veikt ārpuskārtas pasūtījumu. To iesniedz rakstiski brīvā formā vai izmantojot SPKC sagatavoto veidlapu “[Vakcīnu pieprasījums ārpus kārtējā pasūtījuma](#)”. [12]

VII Atskaites par veiktajām vakcinācijām

- Atskaites par veiktajām vakcinācijām iesniedz SPKC, aizpildot Vakcinācijas noteikumu 3. pielikuma veidlapu. Veidlapa pieejama [ŠEIT](#)¹²
- Par veikto vakcināciju skaitu, vakcinēto personu skaitu (12. tabula) un vakcīnu atlikumu (12 A tabula) atskaites jāsniedz arī tad, ja nav nepieciešamas papildus vakcīnas pret gripu.
- Pārskats par iedzīvotāju imunizāciju jāiesniedz līdz katra mēneša piektajam datumam, arī tad, ja nav izlietota (vai norakstīta) valsts pasūtījuma ietvaros piegādāta vakcīna pret gripu un nav nepieciešams pasūtīt vakcīnas kārtējam mēnesim.
- Nemot vērā to, ka, saskaņā ar vakcīnu lietošanas instrukciju, bērniem līdz 23 mēnešu vecumam (ieskaitot), kuri iepriekš nebija vakcinēti pret sezonālo gripu, ir paredzēts saņemt divas vakcīnas devas, lūdzam 12. tabulas ailē 1-02 “Vakcinēto personu skaits” norādīt tikai to personu skaitu, kuri saņēmuši pilnu vakcinācijas kursu (divas devas).

Piemērs.

Vakcinācijas iestādē veiktas 35 vakcinācijas bērniem un 5 grūtniecēm. Kopā pilnu vakcinācijas kursu saņēmuši 15 bērni.

12. Bērnu un grūtnieču vakcinācija pret sezonālo gripu

Vakcinējamo grupa	Rindas numurs	Veikto vakcināciju skaits	Vakcinēto personu skaits*
A	B	01	02
6-23 mēnešus (ieskaitot) veci bērni	1	35	15
Grūtnieces	2	5	5
Kopā	3	40	20

* Norāda pilnu vakcinācijas kursu saņēmušo bērnu skaitu. Par pabeigtu vakcinācijas kursu uzskata 2 devas iepriekš nevakcinētam bērnam un vienu devu iepriekšējā sezonā vakcinētam. Grūtniecei pabeigts vakcinācijas kurss ir viena deva.

- Ja iestādē veic vakcināciju pret gripu ar kompensējamo vakcīnu vai par maksu, jāsniedz atskaitē aizpildot 11. tabulu “Vakcinācija, kuru neapmaksā no valsts budžeta līdzekļiem vai apmaksā daļēji”. Veidlapa pieejama [ŠEIT](#).

Vizuālie materiāli ārstniecības personām par vakcināciju pret gripu:

- Nav ideāls, tomēr labākais no tā, kas ir
- Es biju infekciozs, bet negribēju iet mājās
- Kā es aizmirsu par gripas poti un padarīju savu pacientu patiešām slimu

[1] Ministru kabineta 2000. gada 26. septembra noteikumi Nr. 330 “Vakcinācijas noteikumi”: <https://likumi.lv/doc.php?id=11215&from=off>

[2] Ministru kabineta 2006. gada 31. oktobra noteikumi Nr. 899 “Ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtība” (1.pielikums, 16. punkts) <https://likumi.lv/ta/id/147522-ambulatorajai-arstesanai-paredzeto-zalu-un-medicinisko-iericu-iegades-izdevumu-kompensacijas-kartiba>

[3] Vakcīnas *Vaxigrip tetra* lietošanas instrukcija <https://www.zva.gov.lv/zvais/zalu-registrs/?is-s=1&lang=lv&q=VaxigripTetra&s-CWP=on&ON=VaxigripTetra&NAC=on&ESC=on&E->

SI=on&SAT=on&DEC=on&PIM=on&e-CWP=on&SN=&RN=&AK=&DIA=&RA=&LB=&MFR=&M-DO=&IK=

[4] SPKC informācija par valsts apmaksātu vakcināciju pret gripu un līguma nosacījumiem https://www.spkc.gov.lv/upload/Profesion%C4%81%C4%BCiem/par_valsts_apmakstu_vakcinciju_pret_gripu.pdf;

[5] Ministru kabineta 2005.gada 27. decembra noteikumi Nr.1040 "Kārtība, kādā ārstniecības persona ziņo par vakcinācijas izraisītajām komplikācijām" <https://likumi.lv/doc.php?id=124842>

[6] Ministru kabineta 2006.gada 4. aprīļa noteikumi Nr.265 "Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība" 24.pielikums https://spkc.gov.lv/upload/Veidlapas/veidlapa_steidzamais_pazinojums_2011_058u2.pdf

[7] Vaxigrip tetra lietošanas instrukcija <https://www.zva.gov.lv/zvais/zalu-registrs/?iss=1&lang=lv&q=-VaxigripTetra&s-CWP=on&ON=VaxigripTetra&NAC=on&ESC=on&E-SI=on&SAT=on&DEC=on&PIM=on&e-CWP=on&SN=&RN=&AK=&DIA=&RA=&LB=&MFR=&M-DO=&IK=>

[8] Ministru kabineta 2000.gada 26. septembra noteikumi Nr.330 "Vakcinācijas noteikumi"

[9] Pasaules Veselības organizācija "Influenza position paper" <https://www.who.int/wer/2012/wer8747.pdf?ua=1>

[10] Ministru kabineta 2016.gada 4.aprīļa noteikumi Nr.265 "Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība". <https://likumi.lv/doc.php?id=132359>

[11] Ministru kabineta 2000. gada 26. septembra noteikumi Nr. 330 "Vakcinācijas noteikumi": <https://likumi.lv/doc.php?id=11215&from=off>

[12] Veidlapas vakcinācijas rezultātu uzskaitē un vakcīnu pasūtījumiem. <https://spkc.gov.lv/lv/profesionali/infekcijas-slimibas1/par-vakcinaciju>